

μειλήτη περὶ αὐτοῦ, καὶ διὰ βραχέων εἶπε τὴν ἱστορίαν του, συνοψιζομένην εἰς τὰ ἐξῆς ὀλίγα, ἅτινα καὶ μόνα εἶνε ἀπαρχιτήτα εἰς τὴν ἡμετέραν διήγησιν.

Ὁ Ἀντώνιος, ἀναχωρήσας τῆς Βορδιγέρας, διήνυσε τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἐν Τουρινῶν, ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι τοῦ 1847, ὅτε τὰ ἐν Σικελίᾳ πράγματα ἤρχισαν λαμβάνοντα σπουδαῖον χαρακτῆρα. Ἡ κυβερνήσις ἀνθίστατο ἐκ παντὸς τρόπου καὶ κατεπολεμεῖ τὸ δημόσιον φρόνημα, ἐπανάστασις δ' ἐπέλειτο ἐν Παλέμῳ, ὡς ἔγραφον ἐκεῖθεν ἰδιαιτέρως εἰς τὸν ἱατρὸν. Ὁ Ἀντώνιος, συνοψιζόμενος ὑπὸ ὀλίγων φίλων, ἀνεχώρησεν εἰς Μελίτην, καὶ ἐκεῖθεν μετέβησεν περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου εἰς Παλέριον, ὅπου ἔμειναν κεχυρμένοι μέχρι τῆς 12 Ἰανουαρίου, ἡμέρας καθ' ἣν, τρίχρον κρατοῦντες σημαίαν, ἐπεράνησαν εἰς τὴν πλατεῖαν Φιεραβέκια, πρωτοστάται τῆς ἐκργείας ἐπανάστασις. Ἡ πάλῃ ὑπῆρξε μακρὰ διχορέσασα δὲ δεκαπέντε ὄλας ἡμέρας, κατέληξεν εἰς τὸν θρίκιμον τοῦ λαοῦ. Αἱ θέσεις τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων ἠλώθησαν ὡσεὶ διὰ μαγείας, τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον κατελείφθη ὑπὸ τῆς φρουρᾶς του, καὶ ὁ στρατὸς, συντριβείς πανταχοῦ, ἐξέβληθη τῆς πόλεως καὶ κατεδιώχθη ἀπροσμάχητος.

Ἐντὺς ὀλίγου τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα διεδόθη καθ' ὅλην τὴν νῆσον, τότε δὲ ἡ ἐν Παλέριῳ γενικὴ ἐπιτροπὴ κατέλαβε τὴν ἀρχήν, καὶ πρόεδρος τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως τῆς Σικελίας ἀνεκλήθη ὁ γηραιὸς Ρουγέρος Σέτιμος.

Ἐν τῷ μεταξῷ τούτῳ, ὡς προείπομεν, νέα τάξις πραγμάτων εἶχεν ἐπέλθει ἐν Νεαπόλει, καὶ τὸ γεγονός τοῦτο παρεῖχεν ἐλπίδα ταχέως συμβιβασμοῦ μεταξῷ τῶν δύο χωρῶν. Ἦρχισαν δ' ἀληθῶς διαπραγματεύσεις. — τῇ παρεμβάσει τοῦ λόρδου Μίντο, — μεταξῷ τῆς νεαπολιτικῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως ἐν Σικελίᾳ, ἀλλ' αἱ βραδύτητες καὶ αἱ ἀναβολαὶ τῆς ἐν Νεαπόλει ἀρχῆς ἠνάγκασαν δυστυχῶς τὴν ἐπαναστατικὴν κυβερνήσιν τῆς Σικελίας νὰ δηλώσῃ ῥητῶς, ὅτι ἤθελε παραιτηθῆ πάσης διαπραγματεύσεως, ἂν δὲν παρεχωρεῖτο ταχέως, ὡς ὅρος ἀφρευκτος, εἰς τὴν Σικελίαν ἡ διὰ σικελικοῦ στρατοῦ φρουρήσις τῆς.

Ἐν τῷ μεταξῷ τούτῳ ἐπῆλθεν ἐν Νεαπόλει ὑπουργικὴ μεταβολή, καὶ ἡ ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν ἀνοδος ἀνδρῶν, οἷος ὁ Τσέριος, ὁ Σαλισέτης καὶ ὁ Σαβαρέσις παρέσχεν εἰς τοὺς Σικελοὺς τὴν ἐλπίδα ταχείας λύσεως τοῦ ζητήματος. Παρεχωρήθησαν δ' ἀληθῶς εἰς τὴν Σικελίαν πολλὰ προνομία καὶ ἰδίως ὁ σχηματισμὸς ἰδίου σικελικοῦ ὑπουργείου, ἀλλ' οὐδὲν ἀπεφασίσθη ὡς πρὸς τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα, τὸ τῆς φρουρήσεως τῆς Σικελίας ὑπὸ σικελικοῦ στρατοῦ. — Ἡ σιγὴ αὕτη ὡς πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῶν σικελικῶν ἀπαιτήσεων ἐδείνωσε τὰ πράγματα· οἱ Σικελοὶ ἀπέρι-

ψαν τὰς παραχωρηθείσας αὐτοῖς προνομίας, καὶ ἡ ἐν Νεαπόλει κυβερνήσις ἀπελοικίμασεν ἐκ προνομίων καὶ ἀπεκήρυξε πᾶσαν πρᾶξιν τῆς ἐν Σικελίᾳ ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς. Τότε ὁ Ἀντώνιος, ἐπιχειρῶν ὑστάτην πρὸς συμβιβασμὸν ἀπόπειραν, ἐπεχείρησε τὴν σύνταξιν ὑπομνήματος, ὑπερχοῦντος τῆς ἐν Σικελίᾳ συστάσεως σικελικοῦ στρατοῦ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸ, τῇ ἐγκρίσει τῶν φίλων του, εἰς Νεάπολιν. Τὸ ὑπόμνημα τοῦτο ἀνεγνώσθη ὑπὸ ὑπουργοῦ φίλου φρονούντος πρὸς τὸν Ἀντώνιον, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐδόθη ἐκ Νεαπόλεως ἀπάντησις, καλοῦσα τὸν συντάκτην τοῦ ὑπομνήματος νὰ μεταβῆ ἐκεῖτε καὶ ἀναπτύξῃ διὰ ζωῆς τὰ ἐπιχειρήματά του, τοσοῦτο μᾶλλον, ὅσῳ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἦτο λίαν διατεθειμένος εἰς πᾶσαν δυνατὴν παραχώρησιν.

Ὁ Ἀντώνιος οὐδὲ στιγμὴν ἐδίστασε μετέβη εἰς Νεάπολιν, εἶδε τοὺς ὑπουργοὺς, εἶδε τὸν βασιλέα, καὶ ὑπεστήριξε τὴν αἴτησιν τῆς πατρίδος του, — ἂν ἐπιτυχῶς ἢ ὄχι, θὰ τὸ ἴδωμεν μετ' ὀλίγον.

(Ἔπειτα συνέχεια)

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ

Ὁ Γάλλος, ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ἐπέστειλεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἱατρικῆς τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν :

«Κύριε ἰσόβιε γραμματεῦ,

Ἡ ἐν Παρισίοις ἰδρυθῆσα ἑταιρία κατὰ τῆς καταργήσεως τοῦ καπνοῦ μοὶ ἀπήλυθεν αἰτήσιν περὶ ἀπονομῆς εἰς αὐτὴν τῶν εὐεργετημάτων τῆς νομίμου ἀναγνωρίσεως. Πρὶν ἀποφασίσαι περὶ τῆς παραδοχῆς τῆς τοιαύτης αἰτήσεως, ἐπιθύμουν νὰ μάθω ἀν ταύτην, μετὰ τὴν ἀξίωσιν τῶν ἐταίρων, δικαιολογούσι λόγοι τῆς δημοσίας υγείας, καὶ ἂν αἱ ὑπ' αὐτῶν ἐπικαλούμεναι ἱατρικὰ σφέψεις βασιζόμεναι ἐπὶ συνόλου γεγονότων καὶ συμπερασμάτων, παρεδεδεγμένων μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης. Ὅθεν πολλὸ θὰ με ὑποχρῶσθε, ἂν εὐαρεστηθῆτε νὰ υποβάλητε τὸ προκείμενον ζήτημα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἱατρικῆς καὶ μοὶ ἀποστείλητε ἠτιολογημένην τὴν γνώμην τοῦ συλλόγου τούτου, κλ.»

Ἡ ἐξέτασις τοῦ ὑπὸ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τεθῆντος ζητήματος παρεπέμφθη εἰς ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ἐκ τῶν κ. κ. Vulpian, Peter, Villemain, Léon Colin καὶ Gustave Lagneau, εἰσπηγητὴν. Ὁ κ. Lagneau ἀνέγνω τὴν πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἐκθεσίαν του, ἧς τὰ συμπεράσματα εἰσὶ σαφέστατα καὶ θὰ εὐαρεστηθῶσι βεβασίως τὴν Ἑταιρίαν κατὰ τῆς καταργήσεως τοῦ καπνοῦ.

Φρονούμεν, ὅτι δὲν στερεῖται ἐνδιαφέροντος ἡ γνώσις τῶν γεγονότων, ἐφ' ὧν ἡ τῆς Ἀκαδημίας ἐπιτροπὴ στηρίζει τὴν γνώμην αὐτῆς, ἄλλως δὲ ἡ ἐκθεσις τοῦ κ. Lagneau ἐστὶ λίαν μελετημένη καὶ πλήρης, ὡς τοιαύτη δὲ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις εἶναι ἀξία ἀναλύσεως. Ἴσως οἱ καπνίζοντες ὠφελήθωσιν ἐξ αὐτῆς, Ἡ σημασία τοῦ καπνοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ κατέστη μεγίστη, ἀδικαίπτως κατακυριεύει ἡμᾶς, τροποποιεῖ τὰ ἡμέτερα ἦθη, μεταβάλλει τὰς ἐξείς ἡμῶν, ἐξασκεῖ δ' ἐπὶ τοῦ λαοῦ ἐπιρροὴν σπου-

δαιοτέρων ἢ ὅσον ἐν γένει νομίζεται. Ὡστε ἐν-
διφερούσα καθίσταται ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ἡ ὑπερ-
βολικὴ χρῆσις αὐτοῦ συνεπιφέρει σωρείαν ὄλην
ἐπικινδύνων παθήσεων.

Ὁ καπνός, ἀναλόγως τοῦ τόπου τῆς παρα-
γωγῆς αὐτοῦ, περιέχει ἀπὸ 2,30 μέχρις 8⁰]ο
νικοτίνης. Ἡ νικοτίνη κατὰ τὸν **Claude Bernard**
εἶναι τὸ δραστηκώτατον τῶν γνωστῶν δηλητη-
ρίων. Ὀλίγαι σταγόνες ἐνσταζόμεναι ἐπὶ τοῦ
κερατοειδοῦς χιτῶνος ζώου ἐπιφέρουσιν ἀκαριαῖον
τὸν θάνατον. Κατ' εὐτυχίαν τῶν ποιουμένων χρῆ-
σιν καπνοῦ καὶ ταμβάκου, πρὶν ἢ παραδοθῶσιν
εἰς τὴν κατανάλωσιν, τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ ὑ-
πέχουσι ζύμωσιν, ἥτις ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτῶν ἰκανὴν
μοῖραν νικοτίνης. Παρὰ πολλοῖς, οἵτινες ἐπὶ τι-
να χρόνον ἀνέπνευσαν ἐν ἀτμοσφαίρᾳ κεκορησμέ-
νῃ ὑπὸ καπνοῦ παρατηρήθησαν συχνάκις συμ-
πτώματα νοσερᾶ, ἐπενεγκόντα ἐνίστα καὶ θά-
νατον. Ὁ κ. **Liebaut** εἶδε νέαν τινὰ καταληφθεῖ-
σαν ὑπὸ ἱλιγγος καὶ εἶτα καταπεσοῦσαν εἰς
κατάστασιν κωματώδη· νέος ἐπτακαιδεκάτης
κατακλιθεὶς ἐν δωματίῳ, ἐν ᾧ πολλοὶ ἐκάπνι-
ζον, ἔπαθεν ἐπὶ τινὰς ὥρας ἐξ ἐγκεφαλικῆς συμ-
φορήσεως, καὶς δὲ πεντεκαιδεκάτης ἀπέθανεν
ἀμέσως, μετὰ δὲκαμὸν ἡν ὡρῶν τιῶν ἐν μικρῷ
δωματίῳ, οὗ ἡ ἀτμόσφαιρα ἦν μεμολυσμένη ὑπὸ
καπνοῦ. Τὸ βλαβερὸν τοῦ καπνοῦ εἶναι πασί-
γνωστον νῦν. Ὁ **Murray** ἀναφέρει τὴν παρατή-
ρησιν, ἣν ἐποίησατο ἐπὶ τριῶν παιδιῶν πασχόν-
των ἐκ κνίξης, ἅτινα κατελήφθησαν ὑπὸ σκο-
τοδίνης καὶ σπασμῶν, ὅτε ἐπὶ σκοπῷ θεραπείας
τῆς νόσου προσηρτήθησαν αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν διὰ
τινος ἐκ καπνοῦ σκευασίας. Ἄλλοτε ἐν τῷ νο-
σοκομείῳ **Saint-Louis** πρὸς θεραπείαν τῆς ψω-
ριάσεως ἐποιούντο χρῆσιν καπνοῦ, οἱ δὲ ἀσθε-
νεῖς συχνάκις κατελυθάνοντο ὑπὸ σκοτοδίνης
καὶ κεφαλαλγίας. Ὁ κ. **Lagneau** παρέλιπε νὰ
ἀναφέρῃ καὶ τὴν ὀξείαν δηλητηρίασιν, τὴν πα-
ρατηρήθησαν παρὰ πλείστοις λαθροπόροις, οἵ-
τινες ἐνέθετον κατὰσκαρκα τὸν καπνὸν, ὅπως με-
τακομίσωσιν αὐτὸν διὰ τῶν πρὸς τὴν Ἰσπανίαν
συνόρων. Ὁ ποιητὴς **Sauteuil** ἀπέθανεν ὀδυνηρὸν
θάνατον, πῶν ποτήριον οἴνου, ἐνῶ εἶχον ἐμβα-
πτίσει καπνόν. Μασώμενος ὁ καπνός εἶναι δρα-
στηκώτατον δηλητήριον. Ὁ καπνίζων εἶναι ἐ-
πιροεπὴς εἰς πολλὰς νόσους· ἐκ τούτων οἱ ἱατροὶ
ἀναφέρουσι τὸ ἐρύθρημα τῶν βλεννῶν, τοῦ οὐρα-
νίσκου καὶ τοῦ φάρυγγος, τὴν στοματίτην, τὴν
ἄφκν, τὰς ἐπιθηλίους πλάκας τῆς γλώσσης, τὴν
σκίρρωσιν, τὴν ψωρίασιν καὶ τὸ σπουδαϊκώτατον
νόσημα, τὸ ἐπιθηλώωμα τοῦ κάτω χείλους. Τὸ
τοξικὸν στοιχεῖον τοῦ καπνοῦ μεταδίδεται εἰς
τὴν οἰκονομίαν τοῦ σώματος διὰ τῶν πεπτικῶν
καὶ ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ἐξ ὧν τὰ πεπτικά
ἀπορροφῶσι τοῦτον διχλωμένον ἐν τῷ σιέλῳ,
τὰ δὲ ἀναπνευστικά τὸν ἀπορροφῶσι, μεταφρο-
μένου τοῦ καπνοῦ διὰ τοῦ εἰσπνευμένου ἀέρος.

Ἐν μικρᾷ δόσει εἰσχωρῶν ὁ καπνός εἰς τὰ πε-
πτικά ὄργανα, φαίνεται ὅτι καθιστᾶ συντονω-
τέρων τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, συχνάκις ὅμως ἐ-
πιφέρει σπουδαίαν τούτων διατάραξιν. Κρίνομεν
ἀνωφελὲς νὰ ἐμμείνωμεν εἰς τὴν κατάδειξιν τῆς
βλάβης, ἣν ὁ καπνός ἐπιφέρει εἰς τοὺς καπνίζον-
τας νέους. Κατὰ πολλοὺς ἱατροὺς φαίνεται, ὅτι
ἐπίσης ἐπέρχονται σπουδαῖαι διαταράξεις εἰς ἐρ-
γάτας καὶ ἐργάτιδας, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐργασίας
αὐτῶν ἐν ἐργοστασίῳ καποῦ.

Διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου ἐπέρχεται
εἰς τοὺς κατὰ κόρον καπνίζοντας ἐνέργεια διαρ-
κεσττέρα καὶ ἐπιβλαβεσττέρα. Κατὰ τὸν κ. **Peter**,
ὁ καπνός ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ στομάχου, συχνάκις
προκαλεῖ τὴν ἀνορεξίαν ἐνεκα ἐλαφρᾶς παραλύ-
σεως τῆς αἰσθητικότητος τῆς βλεννώδους με-
μβράνης καὶ τῆς κινητικότητος τοῦ μυϊκοῦ ἴστυ.
Κατὰ δὲ τὸν κ. **Patain**, ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ
καθίσταται εἰς τινὰς καπνίζοντας αἰτία δυσπε-
ψίας, ἡ δὲ ἀναιμία παρὰ τισι τούτων πρέπει ἴ-
σως εἰς ταύτην νὰ ἀποδίδηται. Ἐτεροὶ ἱατροὶ
ἀναφέρουσι συμπτώματα γαστραλγιῶν, δυσπε-
ψιῶν μετὰ ναυτίας, ἐρυγμῶν, θερμῆς, πό-
νων, τανυσμῶν ἐπιγαστρικῶν, παρατηρουμένων εἰς
τοὺς ἀπὸ πολλοῦ εἰθισμένους εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ
καπνοῦ, ἡ δὲ νοσερᾶ προδιάθεσις ἐθεραπεύετο
κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ταχέως, ἅμα ἐπαύετο
τὸ κάπνισμα, ἐπανήρχετο δὲ ἅμα τῇ ἐπαναλή-
ψει αὐτοῦ.

Ὁ καπνός ἐπενεργεῖ οὐχ ἥττον ἰσχυρῶς καὶ
ἐπὶ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων. Κατὰ τὸν κ.
Peter, «ὁ καπνός εἶναι αὐτόχρομα δηλητήριον
»εἰς τοὺς ἐκ περιπνευμονίας καὶ γαστρικῆς πά-
»σχοντας, ἐνεργεῖ συγχρόνως ἐπὶ τῶν πνευμό-
»νων, τῆς καρδίας καὶ τοῦ στομάχου· ἐπὶ τῶν
»πνευμόνων, ὡς ἀμέσως δεχομένων αὐτὸν, ἡ μᾶλ-
»λον ἐπὶ τῶν νευρωδῶν χαλινῶν τῆς βλεννώδους
»μεμβράνης, τῶν ἀκουστικῶν ὀργάνων, καὶ οὐ-
»τω ἐπιφέρει πάθησιν ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦ βηχὸς μέ-
»χοι τοῦ καυστικοῦ ἄσθματος. Ἐπίσης ἐπενερ-
»γει ὁ καπνός ἐπὶ τῆς καρδίας, - ἐννοῶ δὲ τὰ νεῦ-
»ρα αὐτῆς, - ἐπιφέρει ἐκτὸς τῶν ἀταξιών τοῦ σφυ-
»γμοῦ, παλμοῦς κλ.» Ὁ καπνός, λέγει ἀφέ-
»τέρου ὁ κ. **Jaquemart**, ἐπιφέρει συχνάκις βῆχ-
»α ἢ μᾶλλον δύσπνοιαν ἐπαχθῆ καὶ ἀγωνιώδη μά-
»λιστα, καὶ τοι προσωρινῶς καὶ ἐλαφρῶς ἐπερ-
»χομένην τὴν ἐσπέρην εἰς ἐκείνους, οἵτινες κα-
»τακόρως ἐκάπνισαν τὴν ἡμέραν».

Σπουδαῖαι εἰσὶν ἐπίσης αἱ ἐκ τοῦ καπνοῦ προ-
ερχόμεναι διαταράξεις τῆς κυκλοφορίας. Ἐν ὑ-
πομνήματι, ἀναγνωσθέντι ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν
ἐπιστημῶν κατὰ τὸ 1862, ὁ **Beau** ἀποδίδει εἰς
τὸν καπνὸν τὸν στηθικὸν κατάρρουν ἢ γνώμη
αὕτη συνάδει πρὸς τὰ φυσιολογικὰ πειράματα,
ἅπερ οἱ **Cladue Bernard**, **Blatin**, **Julien Vul-**
pian ἐποίησαν διὰ τῆς νικοτίνης εἰς ζῶα. Παρὰ
τῷ ἀνθρώπῳ σημειοῦσι παλμοὺς, συστολὴν τοῦ

θώρακος, δύσπνοιαν, καρδιακούς πόνους έκτεινο-
μένους μέχρι τῶν ὤμων. Ὁ κ. **Emile Decaisne**
ἐβεβαίωσε, ὅτι ἐπὶ 88 ἐργατῶν καπνίζόντων
οἱ 21 ὑποφέρουσιν ἐξ ἀταξίας σφυγμοῦ, ἐσχά-
τως δὲ ὁ αὐτὸς παρετήρησεν, ὅτι ἐπὶ 43 γυναι-
κῶν καπνίζουσῶν 8 ὑπέβηρον ἐξ ἀταξίας τῆς
κυκλοφορίας τοῦ αἵματος. Ὁ κ. **Gelineau** παρε-
τήρησεν ἐπιδημίαν στηθικοῦ κατάρρου ἐν τῷ
πληρώματι τοῦ πλοίου «**Embucade**». Πάντες
οἱ πάσχοντες ἐκάπνιζον ὑπερμέτρως, οἱ νεώτεροι
μάλιστα εἶχον πάντοτε τὸ σιγάρου εἰς τὸ στόμα.
Ἐδέησε νὰ ἀπαγορευθῆ ἀπολύτως ἡ χρῆσις τοῦ
καπνοῦ ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ὁ κ. **Peter** ἐπέστησε
προσέτι τὴν προσοχὴν ἐπὶ παθήσεως παραδοξο-
τάτης. Οἱ ἀπὸ πολλοῦ καπνίζοντες, πλησιάζον-
τες δὲ ἢ ὑπερβάντες τὸ 40 ἔτος, αἰσθάνονται ἐ-
νίοτε πόνον θλιβόμενοι κατὰ τὸ τρίτον ἀριστερὸν
μεταπλευρίον παρὰ τὸ στέρνον. Ἀποδίδει δὲ τὸν
πόνον τοῦτον εἰς νοσερὰν κατάστασιν, προερχομέ-
νην ἐξ ἀπορροφήσεως καπνοῦ ὑπὸ τοῦ βρεμακίου
γαγγλίου. Ἄν ὁ πάσχων παύσῃ τὸν καπνὸν, ὁ
πόνος βαθμηδὸν ἐξαλείφεται.

Τὸ ἐπιβλαβὲς τοῦ καπνοῦ ἐπιφαίνεται ἐφ' ὅ-
λου τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἐκδηλούμενον με-
ταξὺ ἄλλων ἀποτελεσμάτων διὰ τοῦ τρόμου.
Οὐχὶ σπανίως ὁ καπνίζων ὑπόκειται εἰς κεφαλαλ-
γίας, εἰς θαμβώσεις καὶ σκοτοδίνην· ἐνίοτε δὲ
τὸ βῆμά του εἶναι σφαλερόν. Παρετηρήθησαν συμ-
πτώματα ἐπιληψίας καὶ **delirium tremens**, προ-
ερχόμενα ἐκ τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ. Ὅτε
δὲ οἱ καπνίζοντες ἐπιμένουσιν εἰς τὰς ἐξείς αὐ-
τῶν, προσβάλλονται ἐνίοτε ὑπὸ εἶδος ἀμβλύτη-
τος τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, ἡλιθιότητος καὶ
παραλυτικῆς παραφροσύνης.

Εὐτυχῶς εἰπὶ σπάνιαι αἱ σπουδαῖαι ἐγκεφαλι-
καὶ διαταράξεις· ὅμως ἀναμφισβήτητον εἶναι, ὅτι
παρὰ πολλοῖς ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἀμβλύνει
τὴν μνήμην καὶ τὴν ὄρασιν. Ὁ κ. **Bertillon** ἔσχε
τὴν ἰδέαν νὰ ἐξετάσῃ, τίς ἦτο ἡ ἀναλογία τῶν
καπνίζόντων καὶ τῶν μὴ καπνίζόντων σπουδα-
στῶν τῆς πολυτεχνικῆς Σχολῆς, κατὰ τὸ 1855-
56, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀξίας ἐνὸς ἐλάστου.
Ἀναλόγους ἀπογραφικὰς ἐρεῦνας ἐποίησαντο κα-
τόπιν οἱ κ.κ. **Deré, Elie, Goulert** περὶ τῶν μα-
θητῶν τῆς αὐτῆς σχολῆς κατὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ
1874-1875, καὶ ὁ κ. **Constans** περὶ τῶν μα-
θητῶν τῆς σχολῆς τῶν ὁδῶν καὶ γερυρῶν, τοῦ ἀ-
νωτέρου διδασκαλείου, τῆς ναυτικῆς σχολῆς τῆς
Brest καὶ πολλῶν ἄλλων μαθητῶν τῶν ἀνωτέρων
τάξεων τῶν λυκείων, ἢ διαφόρων ἄλλων ἐκπαι-
δευτικῶν καταστημάτων κατὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ
1878. Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐρευνῶν τούτων
φαίνεται προκύπτον, ὅτι οἱ ἀριστεύσαντες μα-
θηταὶ οὐδὲ ὅπως ἢ ὀλίγον ἐκάπνιζον. Ἀναφέροντες
τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κ. **Lagneau** ὁμολογοῦμεν,
ὅτι δὲν θεωροῦμεν αὐτὰ πολὺ ἰσχυρά. Τὸ πρᾶγμα
εἶναι περὶ πλοκον, ὥστε δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ

σπουδαία ἢ ἐπίδρασις τοῦ καπνοῦ, τοσοῦτο μάλ-
λον καθόσον ἐν ταῖς μελετητηρίαις οὐδαμοῦ κα-
πνίζουσιν. Ἡ ἐνέργεια τοῦ καπνοῦ ἐπὶ τῶν ὀ-
πτικῶν διαταράξεων εἶναι πολλῶ προφανεστέρα.
Πολλοὶ ἀμαυρωτικοὶ ἀνήκουσιν εἰς τοὺς κατὰ
κόρον καπνίζοντας. Κατὰ τὸν κ. **Woodenorth**,
ἡ παράλυσις, ἡ ἐξασθένισις τοῦ ἀμφιβλοστροει-
δοῦς χιτῶνος καὶ συχάνις ἢ μερικὴ ἀτροφία τοῦ
ὀπτικοῦ νεύρου προέρχονται ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς
χρήσεως τοῦ καπνοῦ. Οἱ κκ. **Demarres** πατὴρ
Guignet, Nettleshib καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὀφθαλ-
μολόγοι συχάνις ἀνεγνώρισαν συμπτώματα ἀμ-
βλυωπίας, ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης προερχομένης.
Ἐθεράπευον δὲ ταύτην διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ
καπνίσματος. Κατὰ δὲ τὸν κ. **Sichel**, ὀλίγοι εἶ-
ναι οἱ καπνίζοντες πλεῖον τῶν 20 γραμμαρίων
καπνοῦ καθ' ἑκάστην, χωρὶς νὰ ἐξασθενήσωσιν
αἱ φρένες αὐτῶν.

Κατὰ τὰ περὶ ἅματα καὶ τὰς παρατηρήσεις τῶν
κκ. **Depierris, Behier, Martin-Damourette,**
Kostial, Delaunay, κτλ. ἡ ἐπιρροή τοῦ καπνοῦ
ἐπειτείνεται εἰς πολλὰς ἄλλας σπουδαίας λει-
τουργίας τοῦ ἀνθρωπίνου ὄργανισμοῦ, ἀς παρα-
בלάπτει. Τούτου ἕνεκα ὅμως δὲν πρέπει καὶ νὰ
περιπίπτωμεν εἰς ὑπερβολὰς, ἀποδίδοντες, ὡς τι-
νες ἐποίησαν, εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ τὴν
ἐλάττωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννήσεων καὶ τὴν
μείωσιν τοῦ ἀναστήματος· εἰς τοῦτο οὐδὲ ὅπως
πταίει ὁ καπνὸς, διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον,
ὅτι τοιαύτη μείωσις οὐδαμῶς ὑφίσταται· τὰ ἀ-
ναστήματα τῶν νεωτέρων γενεῶν δὲν ἐμειώθησαν.
Ἐπειδὴ ὁ ἐλάχιστος ὅρος τοῦ ἀναστήματος τῶν
παραδεκτῶν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν πε-
ριωρίσθη ἀπὸ 1μ. 56 εἰς 1μ. 54, οὐχὶ εὐλόγως
συνήγαγον τινες, ὅτι ἡ γενεὴ ἡμῶν ἐξεφυλλίσθη.
Οἱ κκ. **Boudin** καὶ **Broca** ἀπέδειξαν τοῦναντίον,
ὅτι ὁ μέσος ὅρος τοῦ ἀναστήματος τῶν ἐπιτη-
δεῖων εἰς στρατεύσειν αὐξάνει μᾶλλον ἢ ἐλαττοῦ-
ται. Ὁ ὅρος τοῦ ἀναστήματος τοῦ καταλλήλου
πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν περιωρίσθη ἀ-
ποκλειστικῶς διὰ τὸν λόγον, ὅτι οἱ μικρόσωμοι
οἱ ἔχοντες λίαν περιωρισμένην τὴν θωρακικὴν πε-
ρίμετρον, συνήθως κέκττηνται πλεῖονα δύναμιν ἀν-
τιστάσεως ἀπὸ τοὺς ὑψηλοσώμους, ἀλλ' ἔχοντας
τὴν θωρακικὴν περίμετρον στενωτέραν. Ὅπως ἂν
ᾖ, ἀρκεῖ νὰ ρίψῃ τις βλέμμα ἐπὶ τῆς Ἀγγλίας
καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς Γερμανίας, ὅπου καπνίζουσιν ὀ-
λιγώτεροι ἢ ἐν Γαλλίᾳ, ὅπως βεβαιωθῆ, ὅτι οὐ-
δεμίαν ἔχει σχέσιν ὁ καπνὸς, τοῦλάχιστον πρὸς
τὸ κεφάλαιον τοῦτο. Σχεδὸν κατὰ βῆμα ἠκολου-
θήσαμεν τὴν ἀπόφασιν τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἀκα-
δημαϊκῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν
διαφόρων παθήσεων, τῶν προξενουμένων ἐκ τῆς
κατακόρου χρήσεως τοῦ καπνοῦ. Ἡ ἀπαρίθμησις
αὐτῶν εἶναι ἡμιστὰ ἐνθαρρυντικὴ εἰς τοὺς καπνί-
ζοντας, ἀλλ' ὁ κ. **Jules Guérin**, προφανῶς ἐχ-
θρὸς ἀδιάλλακτος τοῦ καπνίσματος, εὗρεν ὅτι

δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Lagneau παρουσιασθεὶς πίναξ δὲν ἦτο ἀρκούντως ζοφερὸς, καὶ ἐπεχείρησε συμπλήρωσιν καὶ διόρθωσιν αὐτοῦ. Ὑφίστανται δύο ἐταιρίαι κατὰ τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ, γράφει ὁ Guérin ἡ μία τούτων, πρὸ πολλοῦ ἵδρου θείσα, σκοπεῖ ἐν ταύτῃ τὴν καταπολέμησιν τῆς καταχρήσεως τῶν πνευματωδῶν ποτῶν ἡ ἐταιρία αὕτη ἀνεγνωρίσθη ὡς κοινωφελὴς, ὥστε κέρδος πάντοτε εἶναι, ἀν ἀπονεμηθῆ καὶ εἰς τὴν ἐτέραν τὸ αὐτὸ προνόμιον, διότι οὐδαμῶς βλάπτει πᾶσα προσπάθεια πρὸς καταπολέμησιν τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ, ἥτις εἶναι ἡ βεβαιότερα, καίπερ μὴ κατανοηθεῖσα μέχρι τοῦδε, αἰτία τῆς ἐπὶ τὰ χεῖρα τροπῆς τοῦ ἀνθρώπινου ὄργανισμοῦ. Αἱ ὑπὸ τοῦ κυρίου Lagneau σημειωθείσαι ἀσθενεῖαι ταύτην ἔχουσι κυρίως τὴν πηγὴν, ἧς βραδέως μὲν ἐπέρχονται τ' ἀποτελέσματα, ἀλλὰ τὸ δηλητήριον παρασκευάζει τὸ κακὸν ἀπὸ μακροῦ χρόνου. Ὑπολογίζουσι τὴν λανθάνουσαν αὐτοὺς βραδεῖαν ἐνέργειαν τοῦ καπνοῦ οἱ καπνίζοντες, οἵτινες βεβαιούσιν, ὅτι ὁ καπνὸς εἶναι ἀπολύτως ἀβλαβὴς αὐτοῖς; Κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τῆς φαινομένης ἀβλαβείας ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ δημιουργεῖ ἐν τῷ ὄργανισμῷ εἰδικὴν κατάστασιν διαρκῆ, ἀναγνωρίζομένην ἐκ τῆς χροῖας τοῦ δέρματος. Ἄλλ' οἱ ἀντιλέγοντες φέρουσι τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι τινὲς τῶν καπνίζόντων ἀποθνήσκουσι προβεβηκότερες τὴν ἡλικίαν. Τοῦτο ἀναίρει ὁ κ. Guérin, παρατηρῶν, ὅτι αἱ τοιαῦται περιπτώσεις ἐξαιρετικῆς ἀντιστάσεως ὑπομνήσκουσι τὸ παράδειγμα τοῦ δυστυχῆς βασιλέως τῆς Μακεδονίας (γρ. Πόντου) τοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἐθισθέντος εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ δηλητηρίου, ὥστε κατέστη ἐπὶ τέλει ἀδύνατος ἡ δηλητηρίασις αὐτοῦ. Ὅπως πεισθῶσιν οἱ καπνίζοντες περὶ τοῦ ἐπιβλαβοῦς τοῦ καπνίσματος, ἀνάγκη νὰ καταδειχθῆ αὐτοῖς τὸ ὑπολάνθάνον καὶ διηνεκὲς τῆς ὀλεθρίας αὐτοῦ ἐπηρεῖας. Καὶ καταδεικνύεται τοῦτο προχείρως διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἐπιφέρει ἐπὶ τοῦ προσφίλους αὐτοῖς ὄργανου. Ὁ ἰδιαιτερός χρωματισμὸς τῆς καπνοσύριγγος μαρτυρεῖ ἀριθῆλως τὴν ἀκατάπαυστον ἀπορρόφησιν τοῦ καπνοῦ. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ ἂν εἴπη τις, ὅτι καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς καπνίζοντας συμβαίνει τοιαύτη ἀπορρόφησις, καὶ τοῦ χρόνου προϊόντος προσλαμβάνουσι τὸ χροῶμα τῆς καπνοσύριγγος αὐτῶν. Ὁ κ. Moutain ἱατρὸς ἐν Λυὸν βεβαιοῖ, ὅτι ἐν νεκροψίαις καπνίζόντων εὗρε τὰ ὅσπια τοῦ κρανίου κίτρινα, καὶ τρόπον τινὰ χρωματισμένα διὰ καπνοῦ.

Ἄλλ' ὁ κ. Guérin δὲν περιορίζεται εἰς ταῦτα μόνον. Ἡ ἐπιρροή τοῦ καπνοῦ διατείνεται, ὅτι ἐξικνεῖται καὶ ἐπέκεινα τοῦ τάφου. Ἐὰν ἦναι ἀληθές, ὅτι ἡ ἑξίς τοῦ καπνίζειν δημιουργεῖ ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ ὄργανισμῷ ἰδίαν κατάστασιν, ἰδιάζουσαν οὕτως εἰπεῖν ἰδιοσυγκρασίαν ἡμιπαθολογικὴν, δὲν δύναται τις καὶ συμπεράνῃ, ὅτι οἱ κα-

πνίζοντες μεταδίδουσιν εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἰδιοσυγκρασίας; Οὕτω δὲ ἡ ὀλεθρία ἐπηρεῖα τοῦ καπνοῦ προσβάλλει οὐ μόνον τὰ ἄτομα, ἀλλὰ προσέτι καὶ τὸ γένος!

Μεθ' ὅλας τὰς λεπτομερεῖας ταύτας, ἡ Ἀκαδημία τῆς ἱατρικῆς ἔχουσα ἤδη ἐσχηματισμένην γνώμην περὶ θέματος οὐδὲν ἐνέχοντος τὸ καινόν, ἦτο δύσκολον νὰ μὴ ἀποδεχθῆ τὰ πορίσματα τοῦ εἰρηγητοῦ. Ὅθεν ἀπαντῶσα εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. ὑπουργοῦ ἀπεδέχθη τὰς ἐπομένους προτάσεις, διατετυπωμένας οὕτω:

1) Πρὸς τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας ὑγείας ἀνάγκη νὰ καταστῆ γνωστὴ ἡ ἐπιβλαβὴς ἐπιρροή, ἣν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ὑπερμετρος χρῆσις τοῦ καπνοῦ.

2) Ἡ ἐπιβλαβὴς αὕτη ἐπιρροή εἶναι ἀποδεδειγμένη ἐκ τοῦ συνόλου γεγονότων καὶ συμπερασμάτων, ἅτινα ἀσπάζεται ἡ ἐπιστήμη.

Προφανῶς τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀπόλυτος θρίαμβος τῶν κατὰ τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ ἐταιριῶν. Ὅμως, καίπερ ἐπιδοκιμάζοντες τὰ σοφώτατα πορίσματα τῆς Ἀκαδημίας τῆς ἱατρικῆς, παρατηροῦμεν ὅτι ταῦτα ἀφ' ἑαυτῶν ἐπεβάλλοντο καὶ οὐδεμία ταῦτα πορίστατο χρῆσις τόσῳ αὐστηροῦ σκεπτικισμοῦ. Ἡδύνατο δὲ ἀπλοποιούμενα νὰ συνοψισθῶσιν ἐν τῇ λακωνικῇ ταύτῃ ῥήσει:

«Ἡ ὑπερβολὴ τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ βλάπτει» Ἄλλ' ὑπάρχει ἀξίωμα ὑπὸ πάντων ὁμολογούμενον, μάλιστα δὲ ἐν τῇ ὑγεινῇ «ἡ ὑπερβολὴ ἐπὶ πᾶσιν ἐστὶν ἐλάττωμα». Ἡ Ἀκαδημία εὐλόγως δὲν ἠδύνατο νὰ ποιήσῃται ἐξαιρέσιν τοῦ κανόνος ὑπὲρ τοῦ καπνοῦ. Ποτήριον ὕδατος εἶναι ἀβλαβέστατον, καὶ ὅμως ποτήρια ὕδατος πινόμενα ἀλλεπακλήλως ἐπιφέρουσι δυσπεψίαν. Ἐν καλὸν σιγάρον οὐδόλως εἶναι ἐπιβλαβές, ἐνῶ πολλά καλὰ σιγάρα δύναται νὰ ἐπιφέρωσιν ἀσθενεῖας. Πᾶν μέτρον ἄριστον. Ἐν τούτοις εἶναι δυστυχῶς ἀναντίρρητον, ὅτι πάντες οἱ καπνίζοντες ποιοῦνται κατάχρησιν, ἀκριβῶς ὡς ἔλεγεν ὁ Jules Guérin, διότι ἡ ἐπηρεῖα τοῦ καπνοῦ εἶναι βραδεῖα καὶ ἀνεπαίσθητος ἐπὶ τοῦ ὄργανισμοῦ. Ὁ καπνίζων ὁμοιάζει τὸν ὀπιόφρον, αὐξάνει ἀδικλείπτως τὴν δόσιν χωρὶς νὰ προσέχῃ. Οὗτος εἶναι ὁ κίνδυνος, ἐφ' οὗ δέον νὰ ἐπιστηθῆ συντόμως ἡ προσοχὴ τῶν καπνίζόντων.

Ὁπωσδήποτε τὰ ἐπιβλαβῆ ἀποτελέσματα τοῦ καπνοῦ φαίνονται ἤμην ἀναμφισβήτητα ἄλλ' ἀφ' ἑτέρου, τῆς καταχρήσεως ἐκ ποδὸς τιθεμένης, παρουσιάζεται τὸ ζήτημα, τίνα τὰ ἐπιστημονικῶς ἀποδεδειγμένα γεγονότα καὶ πορίσματα, ὅτι ἡ μεμετρομένη χρῆσις τοῦ καπνοῦ δὲν ἐνέχει ὡσαύτως πλεονεκτήματά τινα. Τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ὁ καπνὸς τιθεῖ τὸν ὄργανισμὸν εἰς καινοφανῆ τινα παθολογικὴν κατάστασιν, δὲν τροποποιεῖ τὸ πρὸς τινα νοσήματα ἐπιρροπὴς αὐτοῦ, καὶ δὲν καθίσταται παράγων προφυλακτικ-

κός κατά πολλῶν κινδύνων; Ὡ εἰρωνεία τῶν ἀνθρωπίνων! Ἡ γῆ στρέφεται περὶ αὐτὴν καὶ μετ' αὐτῆς αἱ ἰδέαι. Ἐάν ποτε αἱ προστατευτικαὶ τῶν ἀνθρώπων ἐταιρίαι κατάρθουν νὰ περυστείλωσι σπουδαίως τὸν ἀριθμὸν τῶν καπνιζόντων, ἡ Ἀκαδημία θὰ προσεκαλεῖτο ἴσως ὅπως ἀποφραθῇ περὶ τοῦ ἀντιθέτου ζητήματος, περὶ τῆς σωτηρίου ἐπιρροῆς τοῦ καπνοῦ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὄργανισμοῦ!

[Journal des Débats].

ΠΟΥΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡ

[Ἐκ τῶν τοῦ Paolo Mantegazza].

Ὁ καύσων εἶνε ὑπερβολικὸς, καὶ σεῖς ἀναγινώσκετε ἴσως τὸ ἔργον μου τοῦτο ἐν τῷ σιμόφωτι δοματίου κεκλεισμένου καὶ ἐν στάσει ὀρίζονταί. Ἐγὼ δὲ, ἐπίσης ὑπναλῆος καὶ κατὰκοπος, θεωρῶ μὲ ἀπλανῆς ὄμμα τοὺς κύκλῳ μου εὑρισκόμενους πολυχρόμους τόμους. Ὁ ποὺς μου δὲν κινεῖται ἵνα μὲ μετενέγκῃ ἐγγύς αὐτῶν, καὶ ἡ χεὶρ μου, ἐν πλήρει μετ' αὐτῷ συνεννοήσῃ ὀκνηρίας, δὲν ἐκτείνεται ἵνα τοὺς λάβῃ.

Ἐπιτρέψατέ μοι ὅθεν ἵνα, χωρὶς νὰ κινήθῳ, χωρὶς νὰ ἐξέλθῳ τοῦ κυρίου ἐμαντοῦ θεωρήσω καὶ μελετήσω μεθ' ὑμῶν τὸν ὀκνηρὸν τοῦτον πόδα, τὸν μὴ θέλοντα νὰ κινήθῃ, καὶ τὴν ὀκνηρὰν ταύτην χεῖρα, τὴν ἰδρόνυσαν ἐπὶ μόνῃ τῇ ἰδέᾳ ὅτι θ' ἀνυψώσῃ καὶ θ' ἀναδιψήσῃ τὰ περὶ ἐμὲ νέα βιβλία.

Ποὺς καὶ χεῖρ εἶναι δύο τῶν ἐλαχίστων πραγμάτων τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἐν τούτοις πόση ζωὴ περιλείπεται ἐν αὐτοῖς, πόσοι ποιηταὶ ἐκολλάκευσαν αὐτὰ διὰ τῶν στίχων των, πόσοι ἐπιστήμονες τὰ ἐμελέτησαν! Δικαίως ἐν Γερμανίᾳ λέγουσι περὶ πράγματος καλῶς γενομένου ὅτι «ἔχει χεῖρα καὶ πόδα». Das (Ding hat Hand und Fuss), ὁ δὲ Βαλλενσταῖν εἶχε πολὺ δίκαιον εἰπὼν, ἅμα ἀνέγνω τὴν κομισθεῖσαν αὐτῷ παρὰ τοῦ σουηδοῦ συνταγματάρχου ἐπιστολήν:

Der Brief hat Hand und Fuss. Es ist ein Klug Verständig Haupt Herr Wrangel, dem Ihr dienet.

Ὁ ποὺς καὶ ἡ χεῖρ εἶναι τὰ δύο ἄκρα τοῦ εἰλακοῦ καὶ τοῦ θωρακικοῦ τόξου, ἐπειδὴ δὲ παραλλάσσουν τὰ ὄργανα ταῦτα παρὰ τε τοῖς πύθκοις καὶ ταῖς διαφόροις ἀνθρωπίναις φυλαῖς, ὄφειλον νὰ ὦσιν ἀποκλειστικῶς θέμα μελέτης τῆς ἀνατομίας. Πλὴν καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἡ ἐπιστημονικὴ ὑπεροψία καὶ ἡ χυδαία φαντασία, ἐπεμβάσαι ἀπρόσκλητοι εἰς τὸ ζήτημα, ἐνόθευσαν τὸ ἀληθές. Ἀπόδειξις τούτου ἔστω ὁ ὑπὸ τοῦ Κυβιέρου δοθεὶς ὀρισμὸς τῆς χειρὸς καὶ ἡ χειρομαντεία, ἐπιστήμη ψευδής, ἥτις καὶ σήμερον ἔτι ὑπάρχει ἡμιθάνης, ὡς τελευταῖον λείψανον τῆς ἄλλοτε ἀστρολογίας.

Μόνος ἐπιστημονικὸς ὀρισμὸς τῆς χειρὸς εἶνε ὁ ἐξῆς τοῦ Vicq d' Azyr ἡ χεῖρ εἶνε ἡ ἐσχάτη ἄκρα τοῦ θωρακικοῦ τμήματος τῶν ἀνωτέρων ἐνοσπονδύλων. Ὁ Hunley ποιεῖται διάκρισιν μεταξὺ χειρὸς καὶ ποδὸς διὰ λόγους ἀνατομικοῦς. Ὁ Bure διακρίνει ἀλλήλων τὰ μέλη ταῦτα ἕνεκα τῆς διαφόρου χρήσεως ἐκάστου. «Χεῖρ, λέγει, εἶνε ἐν ἄκρον, ὅπερ χρησιμεύει ἰδίως πρὸς ἀφήν καὶ πίεσιν» ποὺς εἶνε ἄκρον χρησιμεύον ἰδίως πρὸς στάσιν καὶ κίνησιν». Τοῦ Vicq d' Azyr ὁ ὀρισμὸς εἶνε ἄριστος ὑπὸ ἀνατομικὴν ἔποψιν, ὁ τοῦ Bure εἶνε ἄριστος ὑπὸ φυσιολογικὴν. Ὁ Κυβιέρου ἀπεκρίσας ἔδωκεν ὀρισμὸν κάκιστον ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. Ἡ χεῖρ, λέγει, διακρίνεται τοῦ ποδὸς ἐκ τῆς ἰδιότητος ἣν ἔχει ν' ἀντιτάσῃ τὸν ἀντίχειρα πρὸς τὰ λοιπὰ δάκτυλα καὶ νὰ λαμβάνῃ τὰ μικρότερα τῶν ἀντικειμένων». Ἄρα οἱ Κινέζοι κοπιηλάται, οἱ ἀντιτάσσοντες τὸν ἀντίχειρα τοῦ ποδὸς καὶ δι' αὐτοῦ κρατοῦντες τὴν κώπην, ἔχουσι τέσσαρας χεῖρας· ἄρα ὁ ζωγράφος Ducor-net, ὁ Ledgewood, ὅστις διὰ τοῦ ποδὸς ἐλάμβανε βελόνην, ὁ βιολιστὴς Οὐνθαρ, ὃν εἶδομεν κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ἐν τοῖς θεάτροις τῆς Εὐρώπης δὲν μετεχειρίζοντο τὸν πόδα τοῦ Κυβιέρου ὅπως ὁ μὲν ζωγραφῆσθαι, ὁ δὲ βιάσθαι, ὁ δὲ παίξῃ τὸ βιολίον. Ἐξ ἄλλου ὑπάρχουσι πύθκοι ἔχοντες τὸν ἀντίχειρα ἀτροφικὸν, ἐνίοτε δὲ καὶ κεκρυμμένον ὑπὸ τὸ δέρμα, ἄλλων δὲ πάλιν ὁ ἀντίχειρ λίαν ἀτελὸς ἀντιτάσσεται. Λοιπὸν, κατὰ τὸν Κυβιέρου, οἱ πύθκοι ἐκεῖνοι δὲν ἔχουσι χεῖρας, ἐνῶ αὐτὸς οὗτος ὁ μέγας Κυβιέρου, ὅλων ν' ἀποφύγῃ τὴν σύγχυσιν καὶ νὰ διακρίνῃ τὸν ἀνθρώπον τοῦ πύθκου, διὰ τινος ἰσχυροῦ ὀρισμοῦ τοῦ ἐπεφύλαξε τῷ πρώτῳ τὴν τιμητικὴν θέσιν τῶν διχείρων καὶ κατέταξε τὸν δεῦτερον μεταξὺ τῶν τετραχειρῶν. Οὐδ' αὐτοῦ τοῦ μεγάλου γάλλου παλαιοντολόγου ἡ μεγαλοφυΐα ἠδυνήθη νὰ βελτιώσῃ τοὺς πάντοτε ἀσφαρεῖς ὀρισμοὺς καὶ κατατάξῃ. Ὁ ἄνθρωπος ἐν τούτοις διαμείνει ὅ,τι ἦτο, εἴτε τῷ ἀποδοθῇ ἡ βασιλεία τῶν ζώων, εἴτε μεταξὺ τῶν πύθκων καταταχθῇ. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει δύο πόδας καὶ δύο χεῖρας· ὁ πύθκος ἔχει ἐπίσης δύο πόδας καὶ δύο χεῖρας. Ἄλλ' ἐν ἡμῖν αἱ δύο λειτουργίαι τοῦ λαμβάνειν καὶ τοῦ περιπατεῖν εἶναι διακεκοιμμένοι ἀλλήλων, διὰ μᾶλλον ὀρισμένης καὶ ἀκριβοτέρας ὑποδιαίρεσεως, ἐνῶ ὁ πύθκος μεταχειρίζεται καὶ τὴν χεῖρα ὅπως περιπατῇ καὶ τὸν πόδα ὅπως λαμβάνῃ, ἐπομένως παρ' αὐτῷ ἡ χεῖρ εἶναι ἀτελής ὡς χεῖρ, καὶ ὁ ποὺς εἶνε ὀλίγον τέλειος ὡς ποὺς· ἀμφότερα ὅμως χρησιμεύουσι θαυμασίως αὐτῷ εἰς τὴν ἀναρριχητικὴν ζωὴν ἣν ὄρισται νὰ διάγῃ. Ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ἀνατομία τῆς χειρὸς ἀποδεικνύει πασιδηλῶς ὅτι τὸ μέλος ἐκεῖνο κατασκευάσθη ὅπως λαμβάνῃ, ἐνῶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὅσπου τοῦ σκέλους μέχρι τῆς τελευταίας φάλαγγος τοῦ μυῶνος τοῦ ποδὸς, τὸ πᾶν δηλοῖ